

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 31 stycznia 2019 r.

Pozycja 28

POSTANOWIENIE

z dnia 15 lutego 2018 r.

Sygn. akt Ts 207/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej H.O. w sprawie zgodności:

art. 292 w związku z art. 285 § 1 i 2 w związku z art. 172 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, ze zm.) z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 oraz art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 października 2017 r. (data nadania) H.O. (dalej: skarżąca) zarzuciła, że art. 292 w związku z art. 285 § 1 i 2 w związku z art. 172 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, ze zm.) jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 oraz art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą.

Skarżąca złożyła do Sądu Rejonowego w Z. Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy w Z.) wniosek o ustanowienie służebności przesyłu i zasądzenie jednorazowego wynagrodzenia w wysokości 20 000,00 zł. Wyjaśniła przy tym, że przez nieruchomości, której jest współwłaścicielem przebiegają liny przesyłowe Tauron Polska Energia S.A. (dalej: przedsiębiorstwo energetyczne), a także stoi słup energetyczny. Postanowieniem z 26 sierpnia 2015 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy w Z. oddalił wniosek. Od tego orzeczenia skarżąca wniosła apelację. Postanowieniem z 16 grudnia 2015 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy w C. Wydział Cywilny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy w C.) oddalił wniesiony środek zaskarżenia, stwierdziwszy zasiedzenie służebności dotyczącej spornej linii przesyłowej na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego, jako następcy prawnego Skarbu Państwa. Od postanowienia z 16 grudnia 2015 r. skarżąca wniosła skargę kasacyjną. Postanowieniem z 25 kwietnia 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania tego środka prawnego. Orzeczenie to, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej 31 maja 2017 r.

4 lipca 2017 r. skarżąca wystąpiła do Sądu Rejonowego w Z. z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z 13 lipca 2017 r. (sygn. [...]) sąd przyznał skarżącej radcę prawnego, którego pismem z 26 lipca 2017 r. (znak: [...]), doręczonym pełnomocnikowi 2 sierpnia 2017 r., wyznaczyła Okręgowa Izba Radców Prawnych w K.

Skarżąca twierdzi, że zakwestionowany w skardze przepis „w rozumieniu nadanym mu przez ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, w zakresie, w jakim stanowi podstawę nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu w okresie przed 3 sierpnia 2008 r. przez przedsiębiorcę przesyłowego w sytuacji, w której nie wydano decyzji o charakterze wywłaszczeniowym, na podstawie przepisów art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości” (Dz. U. z 1974 r. Nr 10 poz. 64, ze zm.) narusza „prawo do równej ochrony konstytucyjnego prawa własności i innych praw majątkowych” (art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji), a także „w sposób nieproporcjonalny ingeruje w prawo do własności naruszając jego istotę” (art. 64 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 u.o.t.p. TK.

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w u.o.t.p. TK, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W myśl art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą Trybunału wyczerpanie drogi prawnej w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK oznacza skorzystanie z przysługujących skarżącemu zwyczajnych środków odwoławczych, natomiast wystąpienie ze środkami o charakterze nadzwyczajnym nie ma wpływu na bieg terminu do złożenia skargi konstytucyjnej. W chwili uzyskania przez skarżącego orzeczenia sądowego wykazującego walor prawomocności, a więc orzeczenia, co do którego nie przysługują już zwyczajne środki odwoławcze, wypełniony zostaje obowiązek wynikający z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Wydanie takiego orzeczenia nadaje bowiem – niezbędny w świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji – walor ostateczności rozstrzygnięciu, z wydaniem którego wiąże skarżący zarzut naruszenia jego wolności lub praw. Podjęcie następnie dalszych kroków zmierzających do wzruszenia takiego orzeczenia, także wówczas, gdy towarzyszy im wydanie w sprawie dalszych rozstrzygnięć, nie mieści się już w zakresie pojęcia „wyczerpania drogi prawnej” (zob. postanowienia TK z: 13 sierpnia 2010, sygn. Ts 20/10, OTK ZU nr 6/B/2010, poz. 464; 16 kwietnia 2013 r., sygn. Ts 21/13, OTK ZU nr 4/B/2013, poz. 439 oraz 20 czerwca 2017 r., sygn. Ts 82/17, OTK ZU B/2017, poz. 219).

Trybunał podkreśla, że ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, wydanym w postępowaniu cywilnym, jest prawomocny wyrok lub postanowienie, natomiast skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Tym samym bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej rozpoczyna się w momencie uzyskania przez skarżącego prawomocnego wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji, przy czym wniesienie skargi kasacyjnej w postępowaniu cywilnym (albo kasacji w postępowaniu karnym) jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest irrelevantne dla biegu tego terminu.

Trybunał stwierdza, że w sprawie, w związku z którą skarżąca wniosła skargę konstytucyjną, ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji jest prawomocne postanowienie Sądu Okręgowego w C. z 16 grudnia 2015 r., którym sąd ten oddalił apelację skarżącej. Właśnie to orzeczenie ostatecznie ukształtowało sytuację prawną skarżącej, z którą wiązać się stawiane przez nią zarzuty. A zatem to od daty doręczenia tego orzeczenia, nie zaś – jak przyjęła skarżąca – postanowienia SN z 25 kwietnia 2017 r., rozpoczął bieg terminu wniesienia skargi konstytucyjnej. Skarżąca wniosła skargę konstytucyjną dopiero 24 października 2017 r., a zatem przekroczyła, określony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, termin jej wniesienia.

Okoliczność ta jest – w myśl art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że jeśliby nawet przyjąć, iż początek biegu terminu rozpoczął się w dniu doręczenia skarżącej odpisu postanowienia Sądu Najwyższego, to skardze i tak należałoby odmówić nadania dalszego biegu.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi. Jego wznowienie następuje zaś pierwszego dnia, po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego (art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p. TK). Istotne jest także to, że w myśl art. 36 u.o.t.p. TK w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.). Z powodu braku odrębnej regulacji w u.o.t.p. TK termin, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, powinno się obliczyć na podstawie unormowań zawartych w k.p.c., a w myśl odesłania wynikającego z art. 165 § 1 k.p.c. – według przepisów prawa cywilnego. Zgodnie zaś z art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, ze zm.), jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, to miesiąc liczy się jako trzydzieści dni.

Mając powyższe na względzie Trybunał zauważa, że także i w tym przypadku wniesienie skargi konstytucyjnej 24 października 2017 r. nastąpiło z naruszeniem art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Należy bowiem odnotować, że od doręczenia skarżącej postanowienia Sądu Najwyższego (tj. 31 maja 2017 r.) do wystąpienia przez nią z wnioskiem do sądu rejonowego (tj. 4 lipca 2017 r.) upłynęły 34 dni (30 dni w czerwcu i 4 dni w lipcu), natomiast od dnia doręczenia pełnomocnikowi zarządzenia organu samorządu zawodowego (tj. 2 sierpnia 2017 r.) do złożenia skargi (tj. 24 października 2017 r.) – 83 dni (29 dni w sierpniu, 30 dni we wrześniu i 24 dni w październiku). A zatem od dnia doręczenia skarżącej postanowienia Sądu Najwyższego do dnia wniesienia przez nią skargi (nie licząc okresu zawieszenia) upłynęło 117 dni.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.